

ere" izhaja vsaki
datiran z dnevom
sistidne nedelje.
stina velja za Av-
za celo leto
ne, za pol in četrt
razmerno; za Ogr-
K 50 vin. za celo
za Nemčijo stane
to leto 5 kron, za
sko pa 6 kron;
ngo inozemstvo se
ni naročnino z ozi-
na visokost poš-
Naročnino je pla-
naprej. Posamezne
seprodajajo po 6 v.
ništvo in upravo
se nahajata v
gledališko po-
stojpe št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 49

V Ptuj v nedeljo dne 3. decembra 1911.

XII. letnik.

Italijansko-turška vojna.

Laške grozovitosti.

O divjanju Lahov v Tripolisu piše neki čevalec: „V Tripolisu se je odigrala ena prvavejših dram svetovne zgodovine. Tisočero morov, hekatombe starčkov, žen in otrok, v neke raztrgane človeško meso, smrad gnilobe, se je dvigal proti nebu... Vse pobiti! to bila laška parola. Krivce, nedolžne, vse! tudi tega pa je tudi sovraštvo Arabcev proti nam brezmejno. Preveč so jih je pobilo. Že vsak dan na javnih trgih par Lahov zabode; zopet z revolverjem pod arkadami postrelili sem, kako se je na cesti Turek bližal temu oficirju in ga je ustrelil; potem se je obrnil proti vojakom, ki so ga seveda ustrelili. Vsak domačin joka čez enega njenega sorodnika. Videl sem nekega starega čaka, ki si je razmesaril prsa z nohti in je imel sem šest sinov; včeraj so jih Lahi na vrtni postrelili.“ Neki drugi Arabec mi je rekel: „Od štirih bratov sem jaz edini ostal; vsakega brata umorim dva Laha!“ — Zmalo ne bodoje nikdar odpustili! Včeraj sem med durmi Tripolisa, ko so me nakrat odbili vojaki, ki so streljali na sovražnika. Ob zidu sem videl sto postreljenih mrličov, ki so prabitih na zid. Neko celo vas zamorcev in svincom in ognjem pokončali. Okoli kotlja mrano sedela je mrtva cela družina. Neko dekletce vtaknilo je glavico v kišto, da ne bi vidilo; tako je umrlo. Neki drugi otrok igral v bodečih rastlinah raste in gledal z nemi očmi proti solncu... Med jetniki v bližini se je pojavil upor. Ustaši so pomorili oficirjev — kot odgovor se je vse jetnike ubilo. Povsod mrličji. Krvavi dolg raste! Šlo bode maščevanje. Pred koncem se jokalo bode še mnogo laških mater in...“

Voda pomaga Turkom.

Vsled deževja se je pojavila okoli mesta velika povodenj. Turki so znali vodo proti nam utrdbam napeljati. Voda je uničila 300 teh utrdb in je udrla v mesto kakor da bi pelje drevesa in mrličje seboj. Mnogo ljudi je poškodovanih in mesto večidel z blagom pokrito.

Turčija ostane trdna.

Turška vlada naročila je svojim zastopnikom v inozemstvu, da naj velevlastim naznanijo, da se mora turško nadvlado v politični priznati, predno bi se moglo tamošnje razmere urediti. Turčija stobode potrebne korake za obrano svojih meja. — Turški prestolonaslednik pa je izjavil, da mi ne moremo borilidokrajnoga konca. Mi ne moremo in ne smemo politični pustiti. Tripolis mora turški ostati! Vsako drugačno sporazumljenje je nepogoče.“

Napad na generala Caneva.

„Eclair“ poroča, da je laški vrhovni poveljnik general Caneva pred par dnevi jahal skozi Tripolis, ko je iz neke hiše nakrat padlo

5 strelav. Caneva ni bil ranjen. Vojaki so takoj 6 Arabcev prijeli in ustrelili.

Turki dobivajo hrano.

Iz Tripolisa se poroča, da je pri Ain Sara brezštevilno kamel, ki prinašajo Turkom iz Ghariana hrane ter streljiva.

Slovenska kulturna sramota.

Da so klerikalci v svojem srcu zagriženi nasprotniki vsake izobrazbe in vsled tega tudi ljudske šole, je znana stvar. Najraje bi sploh sleherno knjigo na grmadi sežgali in svitlo solnce s kuto zakrili. Kër pa že šole same ne morejo več odstraniti, vpeljali bi radi zopet one čase „svetega“ konkordata, ko je bila farovška kuharica prvi gospodar v šoli in ko je veljal učitelj le za nekakega farovškega „štiffpučerja“. Še danes si domišljuje vsako revno kaplanče, da je v šoli neomejeni vladar in da mu nikdo ne sme nasproti stopiti. Zato ni čuda, da klerikalci šolske postave z nogami v blato teptajo, da jim je deca le material za politično gonjo, da se prezirljivo rogajo bednemu in ponosnemu učiteljstvu, ki smatra svojo nalogo še za idealno. In kër je mnogo naših pokrajnih še v klerikalni temi, kër vlada v naših dolinah še srednjeveški duh sužnosti in klečelaztva, — ni čuda, da mora učiteljski stan dostikrat biti junaški boj za svoj vpliv, za svoj obstanek in svoje pravice.

Stotero takih slučajev smo že omenili in popisali. In vedno smo stali na strani učiteljstva, čeprav je bilo in je še to spodnještajersko učiteljstvo večidel v nam nasprotnem političnem tabru. Tu se ravno ne gre za boj proti kulturni sramoti, v katerem mora biti vse edino, kar ima le iskrico naprednega čuta!

Ravnokar se je zgodil slučaj, ki mora gotovo v vsej javnosti povzročiti najhujše razburjenje in vznemirjenje. Ako bi imelo slovensko učiteljstvo le malo bolj trdno hrbtenico, moralo bi vstati kakor en mož in združiti svoj glas v mogočni protest... Slučaj se je zgodil v sv. Marjeti na dravskem polju in sicër tako-le:

V času pred zadnjimi volitvami šla sta kaplan in nadučitelj te občine skupaj na lov. Ob tej priložnosti omenil je kaplan tudi mimogredè željo, da bi rad svoje ure verouka na šoli časovno spremenil. Več se o tej zadevi ni govorilo. Pred kratkem pa je padlo kaplanu nakrat v glavo, da je sam iz lastne volje in lastne moči to spremembo izvršil. Nekega lepega dne prišel je namreč zjutraj v razred tamošnje gdč učiteljice in je pričel meni nič tebi nič otroke izprašavati. Učiteljica povedala je pobožnemu gospodku, da ima on glasom šolskega reda zadnjo uro za verouk določeno. V odgovor pa je pričel kaplan nad učiteljico pred otroci kričati in je — nadaljeval s svojim podukom. Učiteljica se ni mogla drugače pomagati, da je šla po nadučitelja, ki je tudi kmalu z njo prišel. Nadučitelj je rekel kaplanu popolnoma mirno, da zdaj ni ura za njegov poduk. Ali bilo bi vse eno, ako bi nadučitelj to stenam ali peči pravil. Kaplan se za njegove besede ni zmenil in je nadaljeval

izpraševanje. Nadučitelj poslal je vsled tega gdč učiteljico v svoj razred, sam pa je ostal v razredu, kjer je kaplan mislil, da je neomejeni gospodar. In zdaj se je zgodil škandal, da je pričel kaplan v navzočnosti otrok nadučitelja sramotiti. Rekel mu je, da naj grè vun, da nima tukaj nič opraviti itd. Nadalje mu je zagrozil, da ga bode silo vun vrgel. Končno je kaplan celo zapovedal otrokom, da naj vstanejo in naj molijo ošenaš, da bode sveti Duh nadučitelju pamet razsvetil.

To se je zgodilo — ne v srednjem veku, ne v času konkordata, marveč zdaj v moderni dobi, leta 1911!!!

Radovedni smo, kaj bode slovensko učiteljstvo storilo! Kaj bodejo slovenski listi in slovenski poslanci rekli! Kaj bode storila šolska oblast in kako bode kaznovala cerkvena oblast to nesramno pobalinstvo nadutega klerikalnega petelina... Radovedni smo na vse to in — govorili bodedo še naprej!

Zobna krèma

KALODONT

Ustna voda 40

Politični pregled.

Izmenjava garnizij l. 1912. Poroča se, da bode dobil 3. vojni kôr 2 nova dunajska regimenta. 97. regiment, ki je bil od l. 1887 v Trstu, pride v Belovar odnosno v Karlovec. V Trst pa pride neki bosanski regiment.

Šolski štrajk. Na trgovski akademiji v Zagrebu je bil te dni šolski štrajk. Ko se je dijakom obljubilo, da se vpelje na zavodu drugi šolski načrt, so prišli zopet k poduku.

Pomanjkanje vagonov na državnih železnicah se bode menda vendar odpomglo. Naročilo se je 12.000 novih vagonov, ki se jih bode izdelalo tekom treh let.

Od Balkana. Turške ustaške čete so udrle v starosrbske vasi Krubica in Kamena gora ter so oplenile več hiš in jih zažgala. Prišlo je do hude borbe z domačini, v kateri je bilo mnogo oseb ubitih.

Od revolucije na Kitajskem, ki je ostala zmagovita, se poroča grozovite posameznosti. Par teh vesti naj še omenimo: V provinci Šensi se je jako veliko Evropejcev pomorilo. Istotako se je tu pomorilo 20.000 mandžuhov (pristašev vlade). — Pri Hankau se je vršila bitka, ki ni končala za nobeno stranko z zmago. Na bojišču leži čez 5.000 nepokopanih mrličov. —

Dopisi.

Sv. Trojica, Slov. gor. Kratak odgovor na zadnjo številko „Slov. Gospodarja.“ Tam pišejo, da se hočejo „posilnemci“ maščevati nad tistimi, ki niso z njimi volili, s tem da si dajo posojila intabulirati. To je grda laž, kakor navadno vse, kar „Gospodar“ od trojiških častivrednih

in priljubljenih tržanov piše. Res pa je, da je odbor sklenil, dati dolg intabulirati pri tistih dolžnikih, katerim le na poroštvo dati ni varno. Tudi ta pravila ali postave niso nikjer pisana, da mora vsak dobiti posojilo, kateri za to prosijo. Dobi le tisti, kateri je sam dober posestnik ali vsaj njegov porok; na ta način so tudi vrli trojički doktor posojilo dobili, akoravno sami še posestnik niso. Pri njih se seveda posojilnica ne more dati intabulirati, zatoraj naj raje z njih modrimi številkami v „Gospodarju“ za bregom ostanejo...

Iz Polenškaka. Dragi „Štajerc“, farani iz Polenškaka Te uljudno prosimo, pošli našemu župniku g. Podplatniku eno pridigo in sv. Eyan-gelij, ker mi od njega skozi celo leto raz priž-nice družega ne-slišimo, kakor to, da vsi tisti, kateri „slabe“ časnike berejo in kateri niso Brenciča volili, so sami „brezverci“, „krivoverci“, da nikdo od njih ne bode izveličan, preje tudi vsak, celo najhujši nečistnik itd. No, to je lep nauk zlasti za našega mežnerja Bukovega To-neta, ker ta še na cesti ne pusti deklet pri miru... Pa svet naj izve še par stvari od na-šega g. Podplatnika! Pred kratkem umrla sta pri nas en otrok in ena ženska in se jima ni pustilo zvoniti ter ne jame žegnati, ako ravno je bila kristijanka in sirota že več let v bolnišnički postelji. Tudi maše ni hotel Podplatnik služiti za pokojnico. Ko je prišla neka ženska v farovž in prosila, da bi plačala mašo za po-kojno, zakričal je fajmošter: Ti za tvojo po-kojno mater mašo plačaj, ne pa za druge; za toto ne bom maševal!... Dragi „Štajerc“, pro-simo Te tudi, pusti natisniti eno svojo številko na najmočnejšo volovsko kožo in jo pošli žup-niku, da nas ne bode vsako nedeljo nadlegoval, da so časniki „preslabi“... Dalje prihodnjč.

Iz Ljutomera. Paglavca iz ljutomerske oko-lice piše v „Narodnem listu“ z dne 23. no-vembra t. l., da gostilničar „zum Steirerhof“ gospod Stermann v svoji gostilni kleje in ogo-varja kmete. Vse to ni res. Res pa je, da tje zahaja veliko kmetov in gospodov, da se tam dobi dobra kapljica in dobro postreže z jedili.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Dragi mi „Šta-jerc“! Mnogo in veliko lepega mi veš povedati vsaki teden. Prav hvaležen sem ti. Čitat vedno rad, ako ravno to ni vsem gospodičem, posebno tem tam zgoraj v farovžu, po volji. Kakor bi bila strela udarila, se je splašilo, ko je prišel Tvoj članek in povedal resnico vsem, katerim se že sanja, da bo skoraj njim oddana komanda črez naš lep tržič. A ostalo bo vse to pri sanjah. Pa zanimivo je le, kako marljivo delajo naši nasprotniki; župnik, Brezočnik et komp. Poslu-šaj kaj mi je naš Jaka pravil. „Kje pa si bil danes?“ sem ga vprašal, ko je prišel domov.

„A samo en kozarček tistega dobrega vina sem pil tamkaj pri Pernatovih, pa nekaj Vam le moram povedati, kar sem danes zopet videl. Tisti zelen učitelj Lešnik je bil zopet tam. Je še tisti vedno na Št. Lovrenški šoli“ me vpraša Jaka. „A ne, saj so ga postavili dol k nje-govim rojakom špeharjem na Ptujsko goro (Neustift). Zanimalo pa me je, kaj je naki zopet iskal tu in zato vprašam Jakeca, če tudi to ve. Jaka se zareži, in pravi: „Govorili so jako visoko slo-venščino, zato tudi vsega nisem razumel, če bi saj tako govorili, kakor naš birt in naši kmeti in pa spodaj tržani, bi še že razumel. Pravili so pa vedno o nekem rekursu in reklam — ali tako neko, pa tudi imena naših učiteljev in drugih gospodov s trga so se mnogo imenovala.“ Tako mi je pravil Jaka. Več nisem hotel vprašati, vedel sem dovolj. Torej prišel je ta „ze-leni“ gospodič zopet v naš trg delati razprtije. Novih rekurzov in reklamacij proti volitvam, ki se bodo vršile v kratkem času, delati. To je tisti gospodič, ki se je pred letom vozil tudi v Vuzenico agitirati proti naši marljivi, napredni stranki. Seveda, ko so mu njegova dela malo prenatanko očitali v časopisih, se je postavil na noge, popravljal članke listov s pomočjo § 19 tis-kovnega zakona. Pravil je takrat, da se sploh nik-dar ni udeleževal sej, v katerih bi se bilo govorilo o volitvah. Kričal je takrat, da je vse laž, kar pišejo listi danes vemo, koga smo imeli v našem mirnem trgu kot učitelja. Da gosp. Lešniku ni žal za črevlje, ki si jih raztrga pri tem slabem potu v Sv. Lovrenc, saj dobro ve, da so vsi njegovi rekurzi in vse njegove reklamacije, sploh vsa

njegovo delovanje zamanj. Tudi naši Štlovren-čani so se zdramili iz svojega zimskega spanja in si ne bodo pustili več nagajati od pobičev, kakor sta Brezočnik in njegov zvest tovariš Lešnik. Naši rojaki stoje še na trdnih nogah, rahli veterč jih še ne bo podrl, ampak napravil stanovitnejše in brezrižnejše proti svojim pr-vaškim nasprotnikom. To si naj zapišeta mokro-nosa mladeniča za ušesa. — Pa čuj, ljubi Šta-jerc, povedati ti še moram tudi nekaj o visoki „p r v a š k i“ inteligenci tega gospodiča Lešnika. Zvečer zgoraj omenjenega due pride ta učitelj na kolodvor v Sv. Lovrenc in zahteva tam v težko razumljivem slovenskem idiomu vozni list. Govoril je vrh tega pa še jako nerazložno tiho, da ga Ljubljčan, ki je stal zraven njega in dobro slovenski govori, ni razumel, bil je še namreč poln dobrega Pernatovega vina, težko se mu je valjal jezik po ustih in radi tega je bil najbrž tudi tako „narodno“ navdušen. Železniški urad-nik, ki je imel službo, ga seveda ni razumel, zato mu pa hoče Ljubljčan pomagati in reče uradniku, da hoče ta slovenski govoreči gospo-dič imeti vozni list v Pulj (Pola). Zdaj pa zakriči ves razburjen ta odlični vzgojitelj mladine po pritožni knjigi. Ker pa uradnik tudi tega ne razume, pokliče svojega tovariša. In glej! Cuda! V tem trenutku, ko se prikaže ta uradnik ob okencu, je bil sv. Duh razvetlil um Lešniku, kajti naenkrat je znal zdaj ta prvaški provokant govoriti nemški. Hotel je imeti vozni list v Ptuj. Seveda se je začulo sedaj jezno godrnjanje v bižini tega predrzneža. Ljubljčan, ki je že veliko potoval po slovenskih deželah, se je za-čudil, in rekel, da takšnih provokacij še ni do-življal, še bolj pa se je začudil, ko je zvedel, da je ta provocijant bil učitelj v našem nemškem trgu in vzgajal tam našo deco. Ta gospod je res „dika“ prvaške inteligence. Vam pa tam na Ptujski gori čestitamo k takšnemu vzgojitelju Vše mladine! Vzgaljal jih bode prav v prvaškem smislu in delal njih dobre provocijante ob kolo-dvorih in postajah z nemškimi uradniki. Česti-tamo k nedolžni ovčici — Mirku Lešniku!

hčerko Katinko. Vkljub veliki starostni živel je parček čisto srečno. Ali nakrat je čel 50 letni oče Kirenija za Katinko hčer-jo je končno oženil. Torej je oženil lešni-jeva sina! Iz tega zakona prišel je sin. Za-je pričelo starčku mešati, ker je hotel im- vso to prečudno sorodstvo. Njegov sinček v- brat njegovega tasta, on sam je bil star- svojega lastnega sina, njegov prvi sin je- njegov tast, njegova žena je bila obenem ta- pastorka njegovega starega očeta, njegova ma- mati je bila njegova svakinja in obenem ta- lastnega njenega sina, — ko je stari Kiren- to pretuhtal, pričelo se mu je mešati...

Iz Spodnje-Stajerskega.

Zapeljavanje mladine je v ptujskem zdaj na dnevnem redu. Klerikalci hočejo mladine svoji nadvlado utrditi in svojo moč nost vsvariti. Znana stvar je, da pričeno svojo agitacijo že pri šolski mladini, nedolžnost že skušajo omadeževati s polni gojno. Mi smo v tem oziru že dovolj približili in črna ptujška inkvizicija ni črna besedice v odgovor. Ali klerikalci se lotijo odrasle mladine in jo skušajo za svoje cilje pridobiti. Tiste mestne „device“, ki s- raje za črnimi talariji v klerikalnih dru- jim sicer privoščimo; kajti pri njih je mladosti in presneto vseeno je, ali obre- te ovenele „device“ od „plavega škapu- svojega bližnjega na cesti ali pa v klerikal- družstvu Klerikalne „amaconke“ te vrste telovadilo s svojimi dolgimi jeziki; sveta jih naj obvari, da katera lastnega jezika sně... Sicer pa se nam edino to gabi, da- peljujo klerikalci z najgršo zlorabo vere knes- fante in dekleta iz okolice v svoje name- tu pravimo: roke proč od mladine! Kar se klet tiče, naj stariši premislijo, da po klerikalne družtenice niso mnogo prid- več nezakonskih mater in detomornik v krajih, kjer so farška dekliska družta močnejša! Kaplani so tudi krvavi pod drugi fantje tudi, in vsaka noč ima moč... Pošten kmet ne pusti svoje hčerke noči v klerikalna družta in na klerikalne redbe zahajati! In pri fantih stoji stvar tako! Klerikalci vedno kričijo čez „štajerc- ski“ šnops; ali mi zapeljujemo fante v šta- rije? Ali jih mi navajamo k ponočevanju in jančevanju? Saj bi mi tudi lahko ustanov- svoja družta in bi zbirali po oštarijah ali mi tega ne maramo! Mi ne maramo „karskih“ veselice, katerih konec so šnops, in nož! In zato vračamo vso krivdo nad- nim številom pobojev, umorov, preteпов in skem okraju na klerikalce! Kajti klerikalci peljujejo mladino, oni silijo mladini zganje nož v roke! To je resnica, ki nam jo sleherni pošteno misleči človek priznati... vorili smo danes o tej stvari v splošnem. Al- treba, prišli bomo tudi z natančnimi podat-

ki drži kaj na zdravo ne- govanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli teint dobiti in ohranzati, umiva se edino z

Dama

„Steckenpferd“ lilije- nim mlečnim milom (znamka „Steckenpferd“ od Bergmann & Co., Fischen z. I. Kos za 80 h se dobi v vseh apotekah, drožerijah in tr- govinah s parfumom itd.)

891

Novice.

Čudno sorodstvo. Iz ruske gubernije Vitebsk se poroča: 19 letni fant Dimitrij Kireni oženil je pred tremi leti 35 letno vdovo Ano Skabren, ki je imela še iz svojega prvega zakona 15 letno

Zdravilišče Gastein.

Zdravilne vode krasnega salzbür-kega zdravilišča Gastein menjale so svo- jega lastnika. Doslej so bile namreč last cesarjeve družine. Zdaj pa so občini Bad Gastein prodane. Naša slika kaže to svet. znano kopelj. Na levi strani vi- dimo razgled na ko- pališče s prijazno občino samo. Na desni pa zgoraj ve- liko in krasno pos- lopje zdravilne dvo- rane (Kurballe). spod- aj pa krito in vsled tega ob vsakem vre- menu rabljivo spre- hajališče (Kurprome- nade).

